

Tütün Şirketlerine Karşı Sağlık Davaları

Prof.Dr. Celal KARLIKAYA

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi

Temiz Nefes Sigarasız Yaşam Derneği

Tütün kontrol uzmanlarının sigara davalarının ne gibi gelişmelere yol açtığını anlamaları gereklidir:

- Hangi davalar tütünün kontrolünde yararlıdır
- Doktorlar tütün davaları konusunda hastalarını aydınlatılmış karar konumuna getirmelidirler
- Bazı davalar tütün kontrolüne yararlı değildir

Hastalık Başlıyor

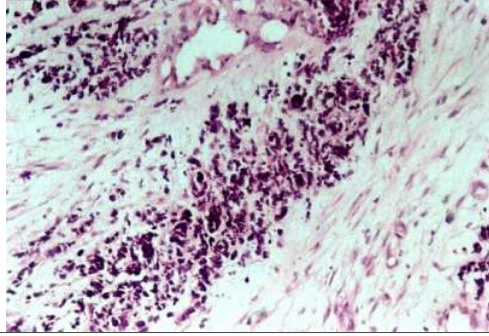
- 1999 yılının ortalarında ilk önce sırtının sağ tarafında ağrı
- İlk yakınmalarından iki ay sonra boyun bölgesi ve yüzünde şişme

Tanı: 13.9.1999

- Küçük hücreli akciğer kanseri
(<http://www.trakya.edu.tr/ckarlikaya/acca/ackanserinedir.htm>)
- Vena Kava Superior sendromu
- Özofagus basısı

- Toplam 7 kez kemoterapi
- 1 kez febril nötropeni atağı
- Mart 2000'de hastalık nüksü ve beyin metastazları nedeniyle torakal ve kranial radyoterapi
- “Uygunsuz ADH Sendromu”

TOPLUM

Tartışma

ABD'DE REKOR TAZMİNATLA SONUÇLANAN
DAVALAR BİZE DE İLHAM VERDİ...

Türkiye'nin Mary'si

Sanık s...

ABD'den sonra dünyaya yayılan sigara davalarının Türkiye'deki ilk örneği Edirne'den

Sigara Davası Konusu Edilebilir mi?

Sonuçları Türkiye'de...
Türkiye'de...
Türkiye'de...

Amerika'da...
Türkiye'de...
Türkiye'de...

Tekel'e açılacak ilk dava

Tekel'e açılacak ilk dava...
Türkiye'de...

İşte "sigaranın cellatları"

Bu hastalığın...
Türkiye'de...

E'DEN!

Edirne'den...
Türkiye'de...

S USUMİ. Cumhuriyet gazetesi.

- Dünya Sigarasızlık Günü nedeniyle Türkiye'de yapılan uluslararası bir toplantıda Amerikalı hukukçu
- Peki... Sigaradan sağığı bozulanlar veya ölenlerin aileleri Amerika'da olduğı gibi, tütün veya sigara firmaları aleyhine neden tazminat davası açmazlar?
- **Haydi diyelim ki, vatandaşlarımız bunun bilincinde değıl veya gücü yetmiyor. Bilim adamlarımız, hukukçularımız, hele sigara ile savaşmak için kurulan vakıflarımız, derneklerimiz bu konuda neden o insanlara yardımcı olmaz, öncülük etmezler?**

Hürriyet Türkiye

22 KASIM 2000

SİGARA İÇİN 1 TRİLYON

Milliyet

SABAH

22 KASIM 2000

'Bu TEKEL beni kanser etti'

Edime Yurdağlı Tufan, 22 yaşında sigara içtiği için 1 trilyon 100 milyar lira tazminat davası açtı.

TEKELE trilyonluk tazminat davası

Edime Yurdağlı Tufan, 22 yaşında sigara içtiği için 1 trilyon 100 milyar lira tazminat davası açtı.

KÖR TALİH

Sigara tütünü kanser tehdidiyle ölümlü TEKEL ile 1 trilyonluk tazminat talep eden Yurdağlı Tufan, davasını geniş kapsamı korudu...

E 20 yaşında Yurdağlı Tufan, 22 yaşında sigara içtiği için 1 trilyon 100 milyar lira tazminat davası açtı.

D 20 yaşında Yurdağlı Tufan, 22 yaşında sigara içtiği için 1 trilyon 100 milyar lira tazminat davası açtı.

AKS

22 KASIM 2000

Tiryakinin sigara dramı

Duruşma günü kansere yenildi

"SİGARA yüzünden kanser oldum" diye Tekel aleyhine trilyonluk tazminat davası açan Edime Yurdağlı Tufan (45), amansız hastalığa yenildi. Tufan ilk duruşmadan üç saat sonra tedavi görüldüğü hastanede hayata veda etti.

Gözcü

Tekel'e trilyonluk dava

Edime Yurdağlı Tufan, 22 yaşında sigara içtiği için 1 trilyon 100 milyar lira tazminat davası açtı.

GÜNEŞ

Sigarayla savaşa ÖMRÜ YETMEDİ

Edime Yurdağlı Tufan, 22 yaşında sigara içtiği için 1 trilyon 100 milyar lira tazminat davası açtı.

Radikal

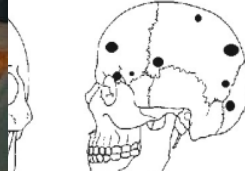
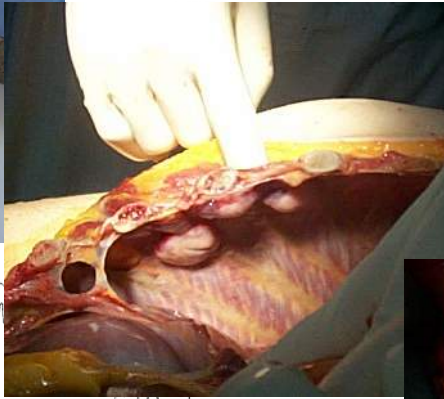
Davacı tiryaki ölüme bekliyor

Edime Yurdağlı Tufan, 22 yaşında sigara içtiği için 1 trilyon 100 milyar lira tazminat davası açtı.

11. 2000

• Otopsi

Yurdagül Tufan Davası

KARAR: 28.5.2002

- Sigara dumanının tek başına akciğer kanserine sebebiyet verdiği kanıtlanmış değildir
- Şu ana kadar kanser hastalığının sebeplerinin bilinmediği, sebepleri bilindiği takdirde tedavi edici ilacın bulunmasının çok kolay olacağı uzmanları tarafından bilimsel olarak dile getirilmektedir

KARAR: 28.5.2002

HÜKÜM:

1. Açılmış bulunan davanın reddine
2. 4,960,000 TL harcın davacılardan tahsiline
3. Yapılan harç ve masrafların davacılar üzerinde bırakılmasına
4. Hüküm tarihindeki avukatlık asgarî ücret tarifesi uyarınca hesap edilen manevi tazminat yönünden 175,000,000 TL nakdin, maddi tazminat yönünden 4,540,000,000 TL nispi ücreti vekaletin davacılardan alınarak davalıya verilmesine ...

Başlıca Önemli Noktalar

1. Türkiye’de ilk kez bir kişi sigaradan hasta olduğu savıyla sağlık ve yaşam hakkına yapılan tecavüzün hesabını hukuk aracılığıyla, meşru yoldan sordu
2. Sigaranın sağlığa zararlarının hukuksal olarak da teyid edilmesi amaçlandı. Böylece tütünün kontrolünde ülkemiz için yeni bir yöntem ortaya kondu

1997-03-20

Liggett Tobacco ve 22 eyalet davalarında anlaştı; Liggett sigaranın bağımlılık yaptığını kansere yol açabileceğini kabul etti ve gizli dokümanları teslim etmeve razı oldu.

“Biz Liggett’tekiler biliyoruz ve özür diliyoruz ki, Halk sağlığı kurumunun ve tıp araştırmacılarının ortaya koyduğu üzere sigara; akciğer kanseri, kalp ve damar hastalıkları ve amfizem gibi sağlık sorunlarına yol açar. Liggett özür diler ki tütün sanayisi gençlere yani 18 yaş altındakilere pazarlama yapar”

Kasım 1998 “Master Settlement Agreement” (50 eyaleti kapsayan)

Tütün şirketleri 25 yılda 246 Milyar \$ vermeyi kabul etti.

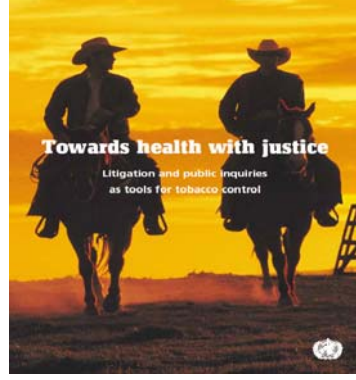
Anlaşma Maddeleri:

- Para esas olarak anti-smoking kampanyalar için harcanacak
- Amerikan gençliği arasında sigara bağımlılığı belli oranda azaltılmazsa firmalar ek tazminat ödemek zorunda kalacaklar
- Üreticiler halka açık yerlerde, internette sigara reklamı yapamayacak
- Sportif aktivitelerde sponsorluk yapamayacak

Dünya Sağlık Örgütü

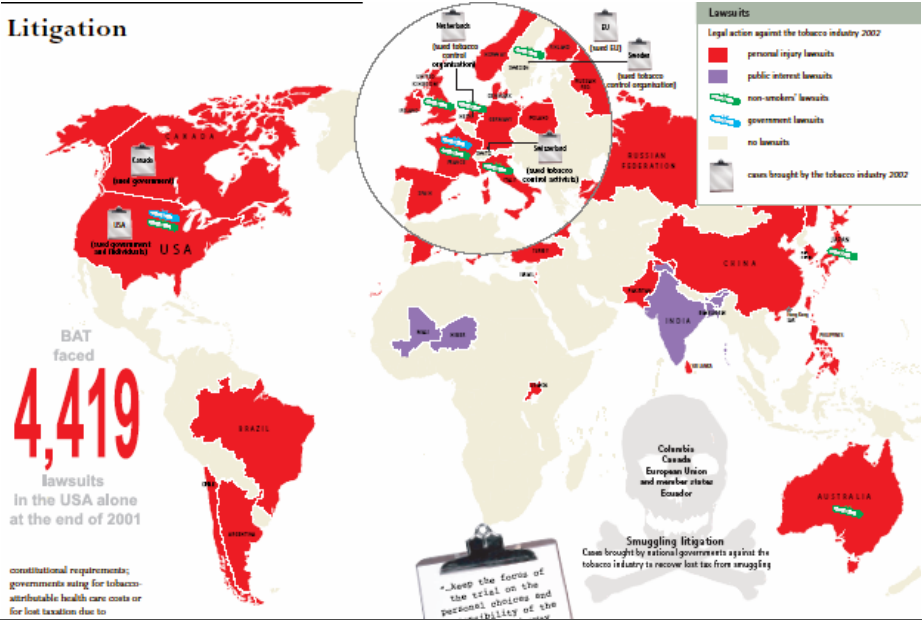
DSÖ'nün Yeni Delhi'de yapılan Uluslararası Küresel Tütün Kontrol Konferansı'nda şu deklarasyon yayınlanmıştır: “Tütün endüstrisi kanunlar, mahkemeler ve diğer yöntemler kullanılarak ulusal ve uluslararası düzeyde **halka karşı sorumlu** tutulmalıdır”

(<http://www.who.int/toh/fctc/delhi/delhi.html>)

Davalar: Küresel deneyimler

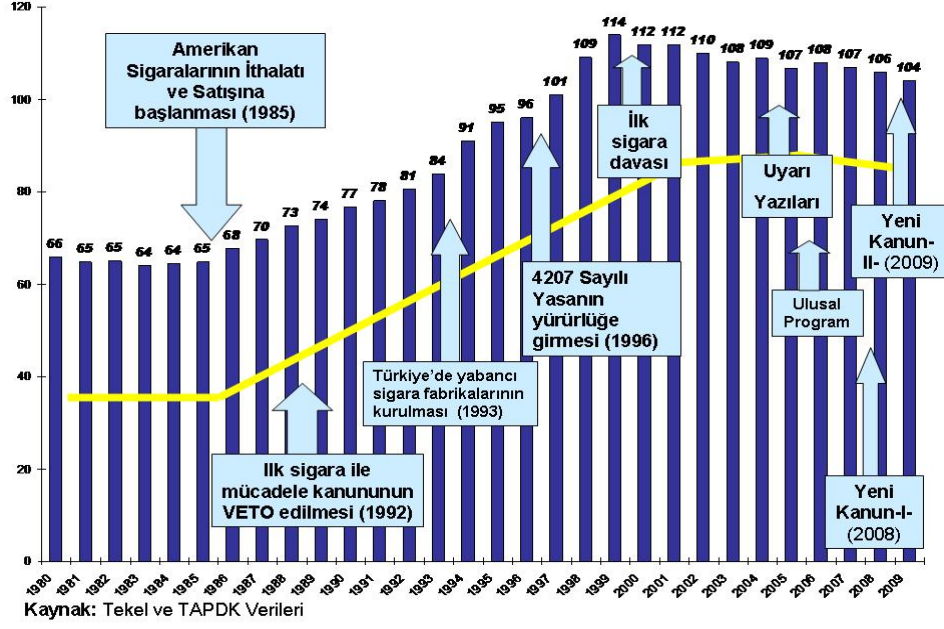
Litigation

Davaların önemi

- Davalar yanlışları düzeltmede bir tartışma ortamı oluşturur ve şirketleri sorumlu halde tutar
- Davalar birçok tütün kontrol hedeflerine katkıda bulunur:
 - Topluma tütün kullanımının tehlikelerini etkili bir şekilde iletir
 - Üreticileri sigara fiyatlarını arttırmaya zorlar
 - Tütün endüstrisini kanunsuzlaştırır; yasadışı hale getirir
 - Tütün kullanımından doğan zararları telafi eder
 - Üreticileri, perakendecileri ve işverenleri davranışlarını kendiliklerinden değiştirmeye zorlar

TÜRKİYEDE TÜTÜN KULLANIMI (BİN TON)

Sigara Davası Türkiye'nin Gündeminde

Nokta'nın haberi gündem yarattı

Türkiye, Edirne'de yakalandığı kanser hastalığına karşı büyük bir yuvarla mücadele eden Yurdağül Tufan'ın hikayesini Niksa dergisinin 30 Temmuz'da yayınlanan sayısıyla öğretiyor. Türkiye'nin bu sayılar aracılığıyla tanınan Tufan, şimdi Tekel'e açtığı 1.1 trilyon liralık tazminat davasıyla yeniden tüm ülkenin gündeminde. Şimdi tüm medya büyük bir ilgiyle Yurdağül Tufan'ın açtığı davanın seyrini izliyor. Tufan ailesi, doktorların ameliyatının 25 yilde geçtiği sigara nedeniyle yaka-

Nokta'nın 30 Temmuz 2000 tarihli sayısında yayınlanan "Türkiye'de sigara sanık sandalyesinde" başlıklı haberinde konu edilen sigara bağımlılığı nedeniyle akciğer kanserine yakalanan Yurdağül Tufan'ın hikayesi, Tufan'ın tekel aleyhine açtığı trilyonluk dava ile geç de olsa tüm medyanın ilgisini çekti.

mörün yeniden oluşma şansı çok yüksek."

Tufan ailesinin bu davayı açmasında Doç. Dr. Celal Karakaya'nın söyledikleri etkili oluyordu. Karakaya'ya göre hastalık yüzde 95 sigara bağımlılığı nedeniyle ortaya çıkıyor. Celal Karakaya, Yurdağül Tufan'ın hastalığı yüzde 95 sigaraya bağlı olduğu için onun tazminat davasına kavna edilebilecek en uygun hasta olduğuna inanıyor ve hastalığının kendisine ve toplumla olan yansıması eksiklerini üzerinde düşünme duruyordu.

Hastanesi dışındaki tıbbi tıbbiye, doktorları, bazı hayransever vatandaşlarla görüşen Celal Karakaya sonunda bir avukat buluyor, fakat avukatla kısa zaman sonra içlerinde bir iletişim kopukluğu yapar, bu iletişim kopukluğunun uzaması doktorların ameliyatını bir ila bir günde bitiriyor, ameliyatla kaplanmasa

TEKEL'e trilyonluk tazminat davası açan kanser hastası Yurdağül Tufan, ilk duruşmadan 3 saat sonra öldü

Trilyonluk dava açtı

Duruşma günü öldü

Yakalandığı akciğer kanseri nedeniyle Tekel'e 1 trilyonluk tazminat davası açan Yurdagül Tufan, dün ölümle pençeleştiği için katılamadığı ilk duruşmadan sonra son nefesini verdi

HÜSEYİN SOLMAZ

EDİRNE - 25 yıldır içtiği Maltepe sigarası yüzünden akciğer kanseri olduğu iddiasıyla Tekel aleyhine 1 trilyon 100 milyar liralık tazminat davası açan Yurdagül Tufan, ilk duruşmanın yapıldığı gün öldü. Türkiye'de ilk kez Tekel aleyhine hukuk mücadelesi başlatan Yurdagül Tufan, hastahığı ilerlediği için davasına katılamadı. Günlerdir Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde ölümle pençeleşen Tufan, duruşmadan 3.5 saat sonra son nefesini verdi.

Trilyonluk davanın ilk duruşması, Edirne 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dün saat 09.20'de

- **Amerika’da sigaradan zarar görenlerin açtıkları davalardan sigara firmaları ağır tazminatlar ödüyorlar**
- **Sigara üreticileri için, Amerikan vatandaşlarını öldürmek çok pahalı hale gelmiştir. Ülkemiz ve gelişmekte olan ülke vatandaşlarını öldürmek ise bedavadır**

Bu ÷lkede de ABD kadar adalet olmalıdır!

21 KASIM TARİHİNİ SİGARASIZ KADIN GÜNÜ !